Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2022. gada 28. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2014/24/ES – Publiskais iepirkums – 63. pants – Ekonomikas dalībnieku grupas paļaušanās uz citu subjektu spējām – Līgumslēdzējas iestādes iespēja pieprasīt, lai šīs grupas dalībnieks pildītu konkrētus kritiski svarīgus uzdevumus – Valsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēts, ka galvenajam uzņēmumam ir jāizpilda kritēriji un jāsniedz lielākā daļa pakalpojumu

Lietā C-642/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana* (Sicīlijas reģiona Administratīvās tiesas padome, Itālija) iesniedza ar 2020. gada 14. oktobra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 27. novembrī, tiesvedībā

Caruter Srl

pret

S.R.R. Messina Provincia SCpA,

Comune di Basicò,

Comune di Falcone,

Comune di Fondachelli Fantina,

Comune di Gioiosa Marea,

Comune di Librizzi,

Comune di Mazzarrà Sant'Andrea,

Comune di Montagnareale,

Comune di Oliveri,

Comune di Piraino,

Comune di San Piero Patti,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

Comune di Sant'Angelo di Brolo,

Regione Siciliana – Urega – Ufficio regionale espletamento gare d'appalti lavori pubblici Messina,

Regione Siciliana – Assessorato regionale delle infrastrutture e della mobilità,

piedaloties:

Ditta individuale Pippo Pizzo,

Onofaro Antonino Srl,

Gial Plast Srl,

Colombo Biagio Srl,

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Likurgs [*C. Lycourgos*], tiesneši S. Rodins [*S. Rodin*] (referents), Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] un O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*],

ģenerāladvokāts: M. Kamposs Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Ditta individuale Pippo Pizzo* vārdā – *R. Rotigliano*, *avvocato*,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *C. Colelli*, *avvocato dello Stato*, un *M. Cherubini*, *procuratore dello Stato*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *G. Wils*, *G. Gattinara* un *P. Ondrůšek*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV 2014, L 94, 65. lpp.), 63. pantu, lasot to kopsakarā ar LESD 49. un 56. pantā izklāstītajiem brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības principiem.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp *Caruter Srl*, no vienas puses, un *S.R.R. Messina Provincia SCpA* (turpmāk tekstā – "*SRR*"), *Comune di Basicò* (Baziko pašvaldība, Itālija), *Comune di Falcone* (Falkones pašvaldība, Itālija), *Comune di Fondachelli Fantina* (Fondakelli Fantinas pašvaldība, Itālija), *Comune di Gioiosa Marea* (Džoijozas Mareas pašvaldība, Itālija), *Comune di Librizzi* (Librici pašvaldība, Itālija), *Comune di Mazzarrà Sant'Andrea* (Macara Santandreas pašvaldība, Itālija), *Comune di Montagnareale* (Montanjareāles pašvaldība, Itālija), *Comune di Oliveri* (Oliveri pašvaldība, Itālija), *Comune di Piraino* (Piraino pašvaldība, Itālija), *Comune di San Piero Patti* (Sanpjero Pati pašvaldība, Itālija), *Comune di Sant'Angelo di Brolo* (Santandželo di Brolo pašvaldība, Itālija), kā arī *Regione Siciliana – Urega – Ufficio regionale espletamento gare d'appalti lavori pubblici Messina* (Sicīlijas reģions – Urega –Mesīnas reģionālais publisko būvdarbu iepirkumu birojs, Itālija) un *Regione Siciliana – Assessorato regionale delle infrastrutture e della mobilità* (Sicīlijas reģions – Reģionālā infrastruktūras un mobilitātes ministrija, Itālija), no otras puses, par publiskā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu attiecībā uz šķirotu un nešķirotu cieto sadzīves atkritumu aizvešanas, savākšanas un transportēšanas, ka arī citu sabiedriskās higiēnas pakalpojumu sniegšanu *SRR* apvienotajās 33 pašvaldībās.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Saskaņā ar Direktīvas 2014/24 1. un 2. apsvērumu:

"(1) Publisko līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai, ko īsteno dalībvalstu iestādes vai ko īsteno to vārdā, ir jāatbilst Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) principiem un jo īpaši brīvas preču aprites principam, brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, kā arī no tiem izrietošajiem principiem, proti, vienlīdzīgai attieksmei, nediskriminācijai, savstarpējai atzīšanai, proporcionalitātei un pārredzamībai. Tomēr attiecībā uz publiskiem līgumiem, kas pārsniedz konkrētu vērtību, būtu jāizstrādā noteikumi, kas koordinē valstu iepirkuma procedūras, lai nodrošinātu, ka minētie principi tiek īstenoti praksē un ka publiskais iepirkums tiek atvērts konkurencei.

(2) [..] publiskā iepirkuma noteikumi [..] būtu jāpārskata un jāmodernizē, lai palielinātu publiskā sektora izdevumu efektivitāti, atvieglojot jo īpaši mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) piedalīšanos publiskajos iepirkumos [..]. Turklāt ir nepieciešams precizēt galvenos jēdzienus un koncepcijas, lai nodrošinātu juridisko noteiktību un ietvertu dažus ar tiem saistītus Eiropas Savienības Tiesas iedibinātās judikatūras aspektus."

4 Šīs direktīvas 2. panta "Definīcijas" 1. punktā ir noteikts:

"Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

10) "ekonomikas dalībnieks" ir jebkura fiziska vai juridiska persona vai publiskā sektora subjekts, vai šādu personu un/vai subjektu grupa, tostarp jebkāda uzņēmumu pagaidu apvienība, kas tirgū piedāvā būvdarbu izpildi un/vai būves realizāciju, produktu piegādi vai pakalpojumu sniegšanu;

[..]."

5 Minētās direktīvas 19. panta "Ekonomikas dalībnieki" 2. punktā ir paredzēts:

"Iepirkuma procedūrās var piedalīties ekonomikas dalībnieku grupas, tostarp pagaidu apvienības. Līgumslēdzējas iestādes nevar prasīt, lai piedāvājuma vai dalības pieteikuma iesniegšanas nolūkā tām būtu īpaša juridiska forma.

Vajadzības gadījumā līgumslēdzējas iestādes iepirkuma procedūras dokumentos var precizēt, kā ekonomikas dalībnieku grupām ir jāizpilda prasības attiecībā uz 58. pantā minēto saimniecisko un finansiālo stāvokli vai tehniskām un profesionālām spējām, ar noteikumu, ka to pamato ar objektīviem iemesliem un ka tie ir samērīgi. Dalībvalstis var noteikt standarta noteikumus par to, kādā veidā ekonomikas dalībnieku grupām ir jāizpilda minētās prasības.

Visus nosacījumus par to, kā šādām ekonomikas dalībnieku grupām jāpilda līgums, kuri ir atšķirīgi no nosacījumiem, kas ir noteikti individuāliem dalībniekiem, ir arī pamatoti ar objektīviem iemesliem un samērīgi."

6 Šīs pašas direktīvas 58. panta "Atlases kritēriji" 3. un 4. punktā ir noteikts:

"3. Attiecībā uz saimniecisko un finansiālo stāvokli līgumslēdzējas iestādes var noteikt prasības, kas nodrošina, ka ekonomikas dalībniekiem ir saimnieciskās un finansiālās spējas, kas vajadzīgas līguma izpildei. Šajā nolūkā līgumslēdzējas iestādes var jo īpaši prasīt, lai ekonomikas dalībniekiem būtu konkrēts gada minimālais apgrozījums, tostarp konkrēts minimālais apgrozījums līguma jomā. Turklāt līgumslēdzējas iestādes var prasīt, lai ekonomikas dalībnieki sniegtu informāciju par saviem gada pārskatiem [..]. Tās var prasīt arī pienācīgu līmeni attiecībā uz profesionālā riska apdrošināšanu.

[..]

4. Attiecībā uz tehniskajām un profesionālajām spējām līgumslēdzējas iestādes var noteikt prasības, kas nodrošina, ka ekonomikas dalībnieku rīcībā ir cilvēkresursi un tehniskie resursi, un pieredze, kas vajadzīgi, lai pildītu līgumu saskaņā ar atbilstīgu kvalitātes standartu.

[..]"

7 Direktīvas 2014/24 63. pantā "Paļaušanās uz citu subjektu spējām" ir noteikts:

"1. Attiecībā uz kritērijiem, kuri attiecas uz saimniecisko un finansiālo stāvokli, kā noteikts 58. panta 3. punktā, un attiecībā uz kritērijiem, kuri attiecas uz tehnisko un profesionālo spēju, kā noteikts 58. panta 4. punktā, ekonomikas dalībnieks var attiecīgā gadījumā un saistībā ar konkrētu līgumu paļauties uz citu subjektu spējām neatkarīgi no tā, kāda veida juridiskās saiknes pastāv starp to un šiem subjektiem. Tomēr attiecībā uz kritērijiem, kuri attiecas uz izglītību vai profesionālo kvalifikāciju, [..] vai uz attiecīgo profesionālo pieredzi, ekonomikas dalībnieki var paļauties tikai uz citu subjektu spējām, ja šis subjekts veiks darbus vai sniegs pakalpojumus, kuriem šīs spējas ir nepieciešamas. Ja ekonomikas dalībnieks vēlas paļauties uz citu subjektu spējām, tas līgumslēdzējai iestādei pierāda, ka viņa rīcībā būs nepieciešamie līdzekļi, piemēram, uzrādot minēto subjektu saistības šajā sakarā.

[..]

Saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem ekonomikas dalībnieku grupa, kā minēts 19. panta 2. punktā, var paļauties uz grupas dalībnieku vai citu subjektu spējām.

2. Attiecībā uz būvdarbu līgumiem, pakalpojumu līgumiem un izvietošanas vai uzstādīšanas darbiem saistībā ar piegādes līgumu līgumslēdzējas iestādes var prasīt, lai konkrētus kritiski svarīgus uzdevumus pildītu tieši pats pretendents vai – ja piedāvājumu iesniegusi ekonomikas dalībnieku grupa, kā minēts 19. panta 2. punktā, – šīs grupas dalībnieks."

Itālijas tiesības

8 2016. gada 18. aprīļa *decreto legislativo n. 50 – Codice dei contratti pubblici* (2016. gada 19. aprīļa *GURI* Nr. 91 kārtējais pielikums) (Publisko iepirkumu kodekss) 83. panta par atlases kritērijiem un palīdzību lietas sagatavošanai 8. punktā ir noteikts:

"Līgumslēdzējas iestādes paziņojumā par līgumu vai uzaicinājumā apstiprināt ieinteresētību norāda dalības nosacījumus, ko var izteikt kā spēju minimālo līmeni, un atbilstīgos pierādījumus un veic oficiālu un detalizētu īstenošanas spējas, tehnisko un profesionālo prasmju, tajā skaitā uzņēmumā nodarbināto cilvēkresursu, kā arī faktiski veiktās darbības pārbaudi. Attiecībā uz 45. panta 2. punkta d), e), f) un g) apakšpunktā minētajiem subjektiem paziņojumā par līgumu attiecīgā gadījumā norāda proporciju, kādā šie kritēriji ir jāizpilda dažādiem konkurentiem, kas piedalās. Galvenajam uzņēmumam katrā ziņā ir jāatbilst prasībām un ir jāsniedz lielākā daļa pakalpojumu. Paziņojumā par līgumu un vēstulēs ar uzaicinājumu iesniegt piedāvājumu nevar iekļaut citas prasības kā tikai tās, kas paredzētas šajā kodeksā un citās spēkā esošajās tiesību normās, citādi tās tiks izslēgtas. Katrā ziņā šādas prasības nav spēkā."

9 Šī kodeksa 89. pantā par iespēju paļauties uz citu subjektu spējām 1. punktā ir paredzēts:

"Ekonomikas dalībnieks atsevišķi vai 45. pantā minētajā grupā, lai izpildītu 83. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētās saimnieciskās, finanšu, tehniskās un profesionālās spējas prasības, kas nepieciešamas dalībai iepirkuma procedūrā, un jebkurā gadījumā, izņemot 80. pantā minētās prasības, konkrēta līguma vajadzībām var paļauties uz citu subjektu spējām, tostarp to, kas ietilpst grupā, neatkarīgi no to starpā pastāvošo saistību juridiskā rakstura. [..]"

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

10 *SRR* sāka publiskā iepirkuma procedūru, lai piešķirtu tiesības sniegt šķirotu un neizšķirotu, tostarp līdzīgu cieto sadzīves atkritumu aizvešanas, savākšanas un transportēšanas uz apstrādes iekārtām pakalpojumus, kā arī citus sabiedriskās higiēnas pakalpojumus 33 tajā apvienotajās pašvaldībās. Līgums, kura kopējā vērtība bija 42 005 042,16 EUR bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN) un kura ilgums bija septiņi gadi, tika sadalīts trijās daļās. Paziņojumā par līgumu attiecībā uz katru daļu bija precizētas prasības par vajadzīgajām saimnieciskajām, finansiālajām un tehniskajām spējām. Turklāt līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas mērķiem bija paredzēts piemērot saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma kritēriju, pamatojoties uz labāko kvalitātes un cenas attiecību.

11 Attiecībā uz 2. daļu, kuras vērtība bija 19 087 724,73 EUR un kura attiecās uz pakalpojumu sniegšanu 11 pašvaldībām, līguma slēgšanas tiesības tika piešķirtas uzņēmumu pagaidu apvienībai, kuru veidoja *ditta individuale Pippo Pizzo*, *Onofaro Antonino Srl* un *Gial Plast Srl* (turpmāk tekstā – "*ATI Pippo Pizzo*"), savukārt uzņēmumu pagaidu apvienība, ko veidoja *Caruter Srl* un *Gilma Srl* (turpmāk tekstā – "*ATI Caruter*") ieņēma otro vietu.

12 *Caruter* cēla prasību *Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia* (Sicīlijas Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) par lēmumu piešķirt līguma slēgšanas tiesības *ATI Pippo Pizzo*. Pēdējā minētā cēla pretprasību par lēmumu par *ATI Caruter* pielaišanu iepirkuma procedūrai.

13 Ar 2019. gada 19. decembra spriedumu minētā tiesa apmierināja galveno prasību un atcēla *ATI Pippo Pizzo* pielaišanu iepirkuma procedūrai, kā arī līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu tai. Izskatīdama pretprasību, tā arī atcēla lēmumu par *ATI Caruter* pielaišanu iepirkuma procedūrai.

14 Minētā tiesa norādīja, ka saskaņā ar Publisko iepirkumu kodeksa 83. panta 8. punktu kopsakarā ar 89. pantu galvenais uzņēmums vienmēr var paļauties uz citu grupas sastāvā ietilpstošo ekonomikas dalībnieku spējām, bet ar nosacījumu, ka tas pats izpilda pielaišanas nosacījumus un sniedz lielāko daļu pakalpojumu salīdzinājumā ar citiem ekonomikas dalībniekiem. Šajā gadījumā *ditta individuale Pippo Pizzo* viena pati neatbilstot prasībām, kas paredzētas pamatlietā aplūkotajā paziņojumā par līgumu, un tā nevarēja atsaukties uz citu uzņēmumu pagaidu apvienības, kurā tā ir galvenais uzņēmums, uzņēmumu spējām.

15 *Caruter* par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana* (Sicīlijas reģiona Administratīvās tiesvedības padome, Itālija), kas ir iesniedzējtiesa. Savukārt *ATI Pippo Pizzo* par minēto spriedumu iesniedza pretapelācijas sūdzību.

16 Iesniedzējtiesa uzskata, ka pirmās instances tiesas sniegtā Publisko iepirkumu kodeksa interpretācija, saskaņā ar kuru galvenajam uzņēmumam katrā ziņā ir jāizpilda pielaišanas nosacījumi un jāsniedz lielākā daļa pakalpojumu, varētu būt pretrunā Direktīvas 2014/24 63. pantam, jo nešķiet, ka šis pēdējais minētais pants ierobežotu ekonomikas dalībnieka iespēju paļauties uz trešo uzņēmēju spējām.

17 Šādos apstākļos *Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione Siciliana* (Sicīlijas reģiona Administratīvās tiesvedības padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Direktīvas [2014/24] 63. pants attiecībā uz paļaušanos uz citu subjektu spējām, lasot to kopsakarā ar brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības principiem, kas paredzēti LESD 49. un 56. pantā, pieļauj Itālijas valsts tiesiskā regulējuma piemērošanu attiecībā uz "atlases kritērijiem un neatbilstību novēršanu", kas precizēti [Publisko iepirkumu kodeksa] 83. panta 8. punkta [trešajā] teikumā, saskaņā ar kuru gadījumā, ja ir paredzēta paļaušanās uz citu subjektu spējām (saskaņā ar [Publisko iepirkumu kodeksa] 89. pantu), galvenajam uzņēmumam katrā ziņā ir jāatbilst prasībām un ir jāsniedz lielākā daļa pakalpojumu?"

Par pieteikumu izskatīt lietu paātrinātā tiesvedībā

18 Iesniedzējtiesa lūdza izskatīt šo lietu paātrinātā tiesvedībā, kas paredzēta Tiesas Reglamenta 105. pantā.

19 Lūguma pamatojumam minētā tiesa norādīja, ka šajā lietā ir izvirzīts principiāls jautājums, kas ietekmē to ekonomikas dalībnieku lēmumus, kuri vēlas paļauties uz trešā uzņēmuma spējām, lai piedalītos iepirkuma procedūrā, un ka šis jautājums tiek izskatīts daudzās tiesvedībās Itālijas tiesās. Turklāt pamatlietā aplūkotās publiskā iepirkuma procedūras turpināšana esot atkarīga no Tiesas nolēmuma, jo tā jau ir lēmusi par visiem pārējiem argumentiem. Visbeidzot, šī publiskā

līguma 2. daļa attiecoties uz sadzīves cieto atkritumu savākšanas un transportēšanas, kā arī citu sabiedriskās higiēnas pakalpojumu sniegšanu vienpadsmit Sicīlijas reģiona pašvaldībām un tās vērtība esot 19 087 724,73 EUR.

20 Šajā ziņā Reglamenta 105. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Tiesas priekšsēdētājs pēc iesniedzējtiesas pieteikuma vai izņēmuma kārtā pēc savas ierosmes un pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas var nolemt lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja lietas apstākļi prasa to izskatīt īsā termiņā, piemērot paātrinātu tiesvedību.

21 Vispirms – attiecībā uz to, ka par izvirzīto jautājumu notiek daudz tiesvedību Itālijā, ir jāatgādina, ka Reglamenta 105. panta 1. punktā minētā paātrinātā tiesvedība ir procesuāls instruments, kas ir paredzēts ārkārtas situāciju risināšanai (Tiesas priekšsēdētāja rīkojumi, 2010. gada 31. augusts, *UEFA* un *British Sky Broadcasting*, C-228/10, nav publicēts, EU:C:2010:474, 6. punkts; 2017. gada 20. decembris, M. A. u.c., C-661/17, nav publicēts, EU:C:2017:1024, 17. punkts, kā arī 2019. gada 18. janvāris, *Adusbef* u.c., C-686/18, nav publicēts, EU:C:2019:68, 11. punkts).

22 Tomēr liels personu vai juridisko situāciju skaits, ko iespējami skar uzdotais jautājums, pats par sevi nevar būt ārkārtas apstāklis, ar ko būtu pamatota paātrinātās tiesvedības piemērošana (Tiesas priekšsēdētāja rīkojums, 2018. gada 8. marts, *Vitali*, C-63/18, nav publicēts, EU:C:2018:199, 17. punkts un tajā minētā judikatūra).

23 Turpinājumā – attiecībā uz to, ka pamatlietas risinājums ir atkarīgs no atbildes, ko Tiesa sniegs uz uzdoto jautājumu, no judikatūras izriet, ka tiesvedības subjektu intereses (lai arī leģitīmās) pēc iespējas ātrāk noteikt to tiesību apjomu, kuras tiem izriet no Savienības tiesībām, nevar pierādīt izņēmuma apstākļa esamību Reglamenta 105. panta 1. punkta izpratnē (Tiesas priekšsēdētāja rīkojums, 2018. gada 8. marts, *Vitali*, C-63/18, nav publicēts, EU:C:2018:199, 18. punkts un tajā minētā judikatūra).

24 Turklāt attiecībā uz būvdarbu, kas ir pamatlietā aplūkotā publiskā iepirkuma priekšmets, iespējami steidzamo raksturu ir jānorāda, ka prasība izskatīt lietu Tiesā īsā termiņā neizriet no tā vien, ka iesniedzējtiesai ir jānodrošina strīda ātra atrisināšana, nedz arī tikai no apstākļa, ka būvdarbu, kas ir publiskā iepirkuma priekšmets, kavēšanās vai apturēšana attiecīgajām personām var radīt nelabvēlīgas sekas (šajā nozīmē skat. Tiesas priekšsēdētāja rīkojumu, 2007. gada 18. jūlijs, Komisija/Polija, C-193/07, nav publicēts, EU:C:2007:465, 13. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2018. gada 8. marts, *Vitali*, C-63/18, nav publicēts, EU:C:2018:199, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).

25 Visbeidzot, attiecībā uz līguma pamatlietā vērtību ir jānorāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ekonomiskās intereses – lai cik būtiskas un leģitīmas tās arī nebūtu – nevar būt vienīgais pamats paātrinātās tiesvedības piemērošanai (Tiesas priekšsēdētāja rīkojums, 2017. gada 16. marts, *Abanca Corporación Bancaria*, C-70/17, nav publicēts, EU:C:2017:227, 13. punkts un tajā minētā judikatūra).

26 Šādos apstākļos 2021. gada 13. janvārī Tiesas priekšsēdētājs, uzklausījis tiesnesi referentu un ģenerāladvokātu, nolēma neapmierināt pieteikumu par lietas izskatīšanu paātrinātā tiesvedībā.

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

27 Itālijas valdība atsaucas uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamību izvirzītās problēmas hipotētiskā rakstura dēļ, jo uzskata, ka šī lūguma atbilstība pamatlietas konkrētajam priekšmetam neesot pierādīta.

28 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā iedibinātās sadarbības starp Tiesu un valstu tiesām ietvaros tikai valsts tiesai, kas iztiesā lietu un kas ir atbildīga par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, ir jānovērtē gan tas, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir nepieciešams sprieduma taisīšanai, gan arī Tiesai uzdoto jautājumu atbilstība. Tādēļ, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir jālemj (spriedums, 2018. gada 4. decembris, *Minister for Justice and Equality* un *Commissioner of An Garda Síochána*, C-378/17, EU:C:2018:979, 26. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

29 No tā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesībām attiecas atbilstības pieņēmums. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesiskā regulējuma interpretācijai vai spēkā esamības izvērtējumam nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 26. februāris, *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, 29. punkts, un rīkojumu, 2021. gada 26. marts, *Fedasil*, C-134/21, EU:C:2021:257, 48. punkts).

30 Šajā gadījumā ir jānorāda, ka prejudiciālais jautājums ir par to, kā interpretēt Savienības tiesību normas, it īpaši Direktīvas 2014/24 63. pantu, un ka lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu faktiskie un tiesiskie apstākļi ir izklāstīti pietiekami, lai ļautu Tiesai noteikt šī jautājuma tvērumu.

31 Turklāt nešķiet, ka lūgtajai interpretācijai nebūtu nekāda sakara ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai priekšmetu vai ka problēma būtu hipotētiska. Proti, lai gan Direktīvas 2014/24 63. pantā līgumslēdzējām iestādēm ir ļauts vienīgi pieprasīt, lai grupas vadošais uzņēmums pats veiktu "konkrētus kritiski svarīgus uzdevumus", no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka uzņēmums, kuram ir piešķirtas līguma slēgšanas tiesības pamatlietā, tika izslēgts no procedūras tādēļ, ka tas nebūtu veicis "lielāko daļu" būvdarbu, kā tas ir prasīts Publisko iepirkumu kodeksa 83. panta 8. punktā.

32 Līdz ar to šķiet, ka Tiesas atbilde attiecībā uz iesniedzējtiesas lūgto interpretāciju pēdējai minētajai ir nepieciešama, lai tā varētu taisīt spriedumu.

33 Tādēļ lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par prejudiciālo jautājumu

34 Iesniedzējtiesas jautājums būtībā ir par to, vai Direktīvas 2014/24 63. pants, lasot to kopsakarā ar LESD 49. un 56. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru ekonomikas dalībnieku grupas, kas piedalās publiskā iepirkuma procedūrā, galvenajam uzņēmumam ir jāizpilda paziņojumā par līgumu paredzētie kritēriji un jāsniedz lielākā daļa šajā līgumā paredzēto pakalpojumu.

35 Vispirms jānorāda, kā tas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, ka Direktīva 2014/24 ir piemērojama faktiem pamatlietā. Turklāt jāuzsver, ka šīs direktīvas normas, ņemot vērā tās 1. apsvērumu, ir jāinterpretē saskaņā ar brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības principiem, kā arī no tiem izrietošiem principiem. Līdz ar to nav jāveic uzdotā jautājuma atsevišķa pārbaude, pamatojoties uz LESD 49. un 56. pantu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2016. gada 10. novembris, *Ciclat*, C-199/15, EU:C:2016:853, 25. punkts). Turklāt, tā kā šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav izvirzīts neviens jauns jautājums par brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības principiem vai no tiem izrietošajiem principiem, pietiek ar to, ka uzdotais prejudiciālais jautājums tiek izskatīts, atsaucoties uz Direktīvu 2014/24.

36 Šīs direktīvas 63. panta 1. punktā ir paredzēts, ka attiecībā uz kritērijiem, kuri attiecas uz saimniecisko un finansiālo stāvokli, un attiecībā uz kritērijiem, kuri attiecas uz tehnisko un profesionālo spēju, ekonomikas dalībnieks saistībā ar konkrētu līgumu var paļauties uz citu subjektu spējām un ka šādos pašos apstākļos ekonomikas dalībnieku grupa var paļauties uz grupas dalībnieku vai citu subjektu spējām. Turklāt tā 2. punktā ir precizēts, ka attiecībā uz konkrēta veida līgumiem, tostarp pakalpojumu līgumiem, "līgumslēdzējas iestādes var prasīt, lai konkrētus kritiski svarīgus uzdevumus pildītu tieši pats pretendents vai – ja piedāvājumu iesniegusi ekonomikas dalībnieku grupa [..], – šīs grupas dalībnieks".

37 Tomēr, nosakot ekonomikas dalībnieku grupas galvenajam uzņēmumam pienākumu sniegt "lielāko daļu" pakalpojumu salīdzinājumā ar visiem grupas dalībniekiem, proti, izpildīt lielāko daļu no visiem pakalpojumiem, uz kuriem attiecas līgums, Publisko iepirkumu kodeksa 83. panta 8. punktā ir paredzēts stingrāks nosacījums nekā tas, kas paredzēts Direktīvā 2014/24, kurā līgumslēdzējai iestādei ir vienīgi atļauts paziņojumā par līgumu paredzēt, ka konkrētus kritiski svarīgus uzdevumus tieši veiks ekonomikas dalībnieku grupas dalībnieks.

38 Saskaņā ar sistēmu, kas izveidota ar šo direktīvu, tieši līgumslēdzējas iestādes var prasīt, lai konkrētus kritiski svarīgus uzdevumus tieši veiktu pats pretendents vai, ja piedāvājumu iesniedz Direktīvas 2014/24 19. panta 2. punktā minētā ekonomikas dalībnieku grupa, – minētās grupas dalībnieks –, lai gan saskaņā ar pamatlietā aplūkotajām valsts tiesībām tieši valsts likumdevējs horizontālā veidā ir noteicis attiecībā uz visiem publiskajiem iepirkumiem Itālijā, ka ekonomikas dalībnieku grupas galvenajam uzņēmumam ir jāveic lielākā daļa pakalpojumu.

39 Ir taisnība, ka Direktīvas 2014/24 19. panta 2. punkta otrajā daļā ir paredzēts, ka dalībvalstis var noteikt standarta noteikumus, precizējot, kādā veidā ekonomikas dalībnieku grupām ir jāizpilda prasības attiecībā uz 58. pantā minēto saimniecisko un finansiālo stāvokli vai tehniskajām un profesionālajām spējām.

40 Tomēr, pat ja spēja veikt kritiski svarīgus uzdevumus ietilpst jēdzienā "tehniskā spēja" Direktīvas 2014/24 19. un 58. panta izpratnē, kas ļautu valsts likumdevējam tās iekļaut šīs direktīvas 19. panta 2. punktā paredzētajos standarta noteikumos, tāds noteikums kā Publisko iepirkumu kodeksa 83. panta 8. punkta trešajā teikumā ietvertais, atbilstoši kuram ekonomikas dalībnieku grupas galvenajam uzņēmumam ir noteikts pienākums pašam tieši veikt lielāko daļu uzdevumu, pārsniedz šajā direktīvā atļauto. Proti, šāds noteikums neaprobežojas tikai ar to, ka tiek precizēts, kādā veidā ekonomikas dalībnieku grupai ir jānodrošina tās rīcībā esošie nepieciešamie cilvēkresursi un tehniskie resursi, lai izpildītu līgumu minētās direktīvas 19. panta 2. punkta izpratnē, lasot to kopsakarā ar tās 58. panta 4. punktu, bet attiecas uz pašu līguma izpildi un šajā ziņā paredz prasību, lai to galvenokārt veiktu grupas galvenais uzņēmums.

41 Visbeidzot, ir taisnība, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/24 63. panta 2. punktu līgumslēdzējas iestādes tostarp attiecībā uz pakalpojumu līgumiem var prasīt, lai "konkrētus kritiski svarīgus uzdevumus" veiktu ekonomikas dalībnieku grupas dalībnieks.

42 Tomēr, neraugoties uz nelielām atšķirībām Direktīvas 2014/24 valodu versijās, no frāzes "konkrēti būtiski uzdevumi", kas lietota vairākās šīs direktīvas valodu versijās, tostarp franču un itāļu valodā ("taluni compiti essenziali"), kā arī frāzes "konkrēti kritiski svarīgi uzdevumi", kas lietota citās minētās direktīvas versijās, tostarp spāņu valodā ("determinadas tareas críticas"), vācu valodā ("bestimte kritische Aufgaben"), angļu valodā ("certain critical tasks"), holandiešu valodā ("bepaalde kritieke taken") un rumāņu valodā ("anumite sarcini critice"), izriet, ka atbilstoši šīs direktīvas 1. un 2. apsvērumā norādītajiem mērķiem Savienības likumdevējs ir vēlējies ierobežot pienākumus, kas noteikti tikai vienam grupas uzņēmumam, lai veicinātu tādu grupu dalību publiskā iepirkuma procedūrās kā mazo un vidējo uzņēmumu pagaidu apvienības. Tāda prasība kā Publisko iepirkumu kodeksa 83. panta 8. punkta trešajā teikumā paredzētā, kas attiecas uz "pakalpojumu lielāko daļu", ir pretrunā šādai pieejai, pārsniedz Direktīvas 2014/24 63. panta 2. punktā lietotos mērķtiecīgos terminus un tādējādi apdraud Savienības tiesību aktos šajā jomā izvirzīto mērķi atvērt publiskos iepirkumus pēc iespējas plašākai konkurencei un atvieglot mazo un vidējo uzņēmumu piekļuvi (spriedums, 2016. gada 2. jūnijs, *Pizzo*, C-27/15, EU:C:2016:404, 27. punkts).

43 Turklāt, lai gan Direktīvas 2014/24 63. panta 2. punktā līgumslēdzējām iestādēm tostarp attiecībā uz pakalpojumu līgumiem ir tikai atļauts prasīt, lai konkrētus uzdevumus veiktu viens vai otrs ekonomikas dalībnieku grupas dalībnieks, Publisko iepirkumu kodeksa 83. panta 8. punktā ir noteikta prasība, lai lielāko daļu pakalpojumu sniegtu tikai grupas galvenais uzņēmums, izslēdzot visus pārējos uzņēmumus, kas tajā piedalās, un tādējādi nepamatoti ir ierobežota Direktīvas 2014/24 63. panta 2. punktā lietotā formulējuma nozīme un piemērojamība.

44 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2014/24 63. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru ekonomikas dalībnieku grupas, kas piedalās publiskā iepirkuma procedūrā, galvenajam uzņēmumam ir jāatbilst paziņojumā par līgumu paredzētajiem kritērijiem un ir jāveic lielākā daļa šajā līgumā paredzēto pakalpojumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

45 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK 63. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru ekonomikas dalībnieku grupas, kas piedalās publiskā iepirkuma procedūrā, galvenajam uzņēmumam ir jāatbilst paziņojumā par līgumu paredzētajiem kritērijiem un ir jāveic lielākā daļa šajā līgumā paredzēto pakalpojumu.

[Paraksti]